

А за да може сега душа-та да упознае добръ тья умственны представленія, то она трѣба да дѣйствова, и на туй она се спомага отъ умъ-тъ и разумъ-тъ, които се просвѣтвяватъ отъ духъ-тъ. — Таково едно дѣйствіе на душа-та називава се *мислянье* и *размислянье*. — Мислянье-то е слѣдователно едно хортуванье на душа-та съ себе си. А за да е това мислянье и размислянье право и съобразно съ Вѣчны-тъ законы. Божественнаго духа и Божеств. Слова; или, все едно, съ вѣчны-тъ законы на разумъ-тъ, то нѣкои отъ ветхы-тъ философы потрудили се за да открятъ и систематически да изложятъ тые законы на разумъ-тъ въ една наука, която они и назвали „*Логикъ*.“ И тѣй, за да упознае и разбирае чловѣческа-та душа, или все едно чловѣкъ, едниѣ наукъ, или какво да е друго нѣщо; то онъ трѣба да *мисли* и да *размисля*.

Онова, за кое-то мы мислимъ, називава се *вещество* на наше-шо мислянье, а онова, спорядъ кое-то мы мислимъ за вещество-то, (матерія-та), спорядъ кое-то сирѣчь мы съединяваме разны-тъ вещества въ една мисль: називава се *форма* на мислянье-шо. Напримѣръ въ предложеніе-то: „чловѣкъ е смъртенъ“ дума-та „чловѣкъ“ е вещество на мислянье-то; а разсѣжданье-то, че онъ е смъртенъ, и способъ-тъ, спорядъ който мы му отдаваме друго едно качество „смъртенъ“ и спорядъ който мы свѣрзвамы туй наше разсѣжданье: називава се *форма* на мислянье-шо. —

А въ предложеніе-то: „Българскій языкъ е богатъ и сладкъ, но по нѣкои причини ёще необработенъ и не нарѣденъ“ — видно че мисли-тъ сѣ различни и че тѣхни-тъ форми на мислянье-то сѣ также различнимъ образомъ свѣрзани, мжкаръ и да се хортува все за „*Българскій языкъ*“. —
Отъ туй е видно, че при сѣщо-то вещество на